

พุทธภูมิ

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ใครมาวัดวันนี้ละ แล้วเจออากาศอย่างนี้ละ โอ้โฮ น่าอยู่น่าดูแล มึงมาตอนแดด
ดีๆ มีแม่ชีมา ๒ องค์ มาอยู่ ๑๐ กว่าวัน ก็มาลองไป แล้วเวลาจะกลับเราก็บอกว่าโยมมัน
ร้อนเนอะ กรุงเทพฯมันก็ร้อนหลวงพ่อก็ แต่ แต่กรุงเทพฯมันไม่ร้อนเหมือนที่นี่ ที่นี้เวลา
ร้อนนี้มันแสบผิว กรุงเทพฯมันไม่แสบผิว เขาว่านะ มีคนมาลองอยู่หลายคน แล้วมาลอง
ดูก่อน เพราะมันแสบผิว แต่เดี๋ยวต้นไม้มันจะโตขึ้นเรื่อยๆ พอต้นไม้มันบังหมดนะ ก็
เหมือนเราเข้าป่า แล้วอยู่ได้ร่ม ก็รอดอนนั้นนะ

ปัญหาเยอะมากเลย แล้วปัญหานี้ ถ้าจะตอบ มันก็ตอบยาวก็ได้ ตอบสั้นก็ได้ เดี่ยว
ตอบก่อน เอาอันนี้ก่อน เคลียร์ไปเรื่อยๆ นะ มันมีอันหนึ่งอยู่ข้างหลัง อันนี้น่าจะดี เพราะ
มันจะเป็นประโยชน์มาก ทีแรกว่าจะไม่ตอบนะ มันถามเรื่องพุทธภูมิ คิดว่าทีแรกมันจะ
เป็นเรื่องส่วนตัวเหมือนกัน ก็ไม่อยากจะยุ่ง

ถาม: ปัญหาที่ ๓๖. ผู้ปรารถนาพุทธภูมิเห็นผิดได้หรือไม่ นมัสการหลวงพ่อกับให้ตอบ
ปัญหานี้ละ ปัญหาผู้ที่กล่าวว่าปรารถนาพุทธภูมิแล้ว มีโอกาสเห็นผิดในเรื่องปฏิบัติได้
หรือไม่

ตอบ: ได้หรือไม่ เพราะว่าเขาเห็นว่า เพราะว่าเขาปรารถนาพุทธภูมิ แล้วเขาภาวนานี้
เขาฟังเทศน์เราด้วย แล้วเขาบอกว่า เขาไม่นิยม เขานิยมการดูเฉยๆ เขาถึงบอกว่าการ
ปฏิบัติของเราผิดหมด ฉะนั้นมันก็เลยบอกว่า นี่มันจะเป็นปัญหาที่ว่า มันเป็นปัญหา
ส่วนตัวก็ว่าจะไม่ตอบ แต่ถามว่าผู้ปรารถนาพุทธภูมิ มีโอกาสเห็นผิดในการปฏิบัติ
หรือไม่ เรียนหลวงพ่อกับให้ตอบ เพราะว่าเขาเป็นผู้ที่ แบบว่าเวลาพูดแล้วนี่ ผู้ปฏิบัติกล่าว
วาจาพุทธภูมิท่านหนึ่ง มีคนติดตามเขามากไป คือมีคนเชื่อถือว่าอย่างนั้นละอะ มีคน
เชื่อถือว่าเขาปรารถนาพุทธภูมิแล้ว เขาเป็นหัวหน้า แล้วนี่มีความเห็นผิดได้หรือไม่ แต่

ในความเห็นเขาว่า เขาเห็นผิด ในความเห็นเขาณะ ทีนี้คำว่าปรารถนาพุทธภูมินี้มันก็ เหมือนกับบิดว่า เขาพาไปทางที่ถูกได้ไง

ฉะนั้นตอนนี้ถ้าจะตอบปัญหานี้ เราต้องมาเคลียร์ปัญหากันก่อนว่า คำว่าพุทธภูมิ นี้หมายความว่าอะไร ถ้าบอกปรารถนาพุทธภูมิแล้วถูกหมด

คำว่าพุทธภูมินะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาพุทธภูมิ พระ โภธิสัตว์ เวลาปรารถนาพุทธภูมิมันก็เหมือนเราปรารถนาทำคุณงามความดี แล้วถ้าเรา ปรารถนาทำความดีนี้ เรามีกิเลสอยู่ไหนทำผิดได้ไหมล่ะ มันได้แน่นอนอยู่แล้ว แล้วยิ่งว่าคำ ว่าปรารถนาด้วยนี้ เพราะคำว่าปรารถนาพุทธภูมินี้ ถ้าพระพุทธรเจ้ายังไม่พยากรณ์ มันยิ่ง.. เพราะคำว่าปรารถนาพุทธภูมิ เราเห็นคนทำความดีนี้เราก็ตั่งใจทำคุณงามความดี เรา ตั่งใจปรารถนาดี คือตั่งเป้าเท่านั้นเอง เราตั่งเป้าว่าเป็นคนดี นี้ปรารถนาพุทธภูมิ

พอปรารถนาพุทธภูมิแล้วเป็นคนที่น่าเชื่อถือ เพราะเวลาเราทำปาฐกถา จนเขา เชื่อถือนี้ แล้วบอกว่าจะทำผิดได้หรือไม่ ฉะนั้นถ้าบอกว่าทำผิดไม่ได้เลยนี้ ปรารถนา พุทธภูมินี้เป็นที่น่าเชื่อถือ แล้วเราจะเชื่อเขาตลอดไป เราจะให้เขาจงไปหรือ เพราะคำว่า ต้องคิดว่าพุทธภูมิมันคืออะไร พุทธภูมิหมายถึงว่าปรารถนาพุทธะ พุทธภูมิ แต่มันยังแค่ ปรารถนา แต่ตัวเองยังไม่ได้พุทธภูมิ ยังไม่ถึงตรงนั้น การปรารถนาคือการสร้างบารมี เท่านั้น

ฉะนั้นถ้าบอกว่าผิดได้ไหม ผิดได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ ไม่ใช่ว่าผิดได้ไหม ผิดได้ร้อย เปอร์เซ็นต์เลย ผิดแน่นอน เพราะมันผิดแน่นอน แต่ถ้าพูดถึง เพราะว่าคำว่าผิดหมายถึงว่า ปรารถนาพุทธภูมิ ปรารถนาใช่ไหม มันยังไม่ใช่พระพุทธรเจ้า ถ้าเป็นพระพุทธรเจ้านี้ ขนาดพระพุทธรเจ้ากว่าจะเป็นพระพุทธรเจ้าได้ การปรารถนาพุทธภูมิคือการสร้างบารมี แล้วการสร้างบารมีมันก็มีการสร้างบารมีหลายชั้น หลายชั้นหมายถึงว่า ถ้าเริ่มต้น ปรารถนาทำคุณงามความดี เพราะเรานั่งอยู่มีเยอะมาก มีเยอะมากหมายถึงว่า ทำไมเขา ชอบ ชอบ เขาคิดอย่างนั้น เขาทำอย่างนั้น แล้วเวลาเขาภาวนาไปนี่ เวลาเขาทุกข์เขายากนี้

มีผู้หญิงคนหนึ่ง เขาบอกว่าเขาปรารถนาพุทธภูมิโดยความเข้าใจของเขาเลย แล้ว เวลาทำอะไรนี้จะประณีตมาก พวกนี้จะมีแบบว่ามีบารมีมาก พอมีบารมีมากก็ทำไป ทำ ไป เสร็จแล้วนี่พอมมาถึงวิกฤตใจ คือสามีเสีย สามีเสียแล้วเขาก็ต้องเป็นหัวหน้าครอบครัว

ก็ต้องหาเลี้ยงครอบครัวด้วย ต้องปฏิบัติด้วย สุดท้ายแล้วเขามีความทุกข์ เขามาปรึกษาเรา เราก็บอกว่าต้องลาซะ คือต้องลา คือว่าต้องไม่ปรารถนาพุทธภูมิ ต้องให้หลุดพ้นใจ พอให้หลุดพ้นเขาก็บอกว่า มันลาอย่างไรก็ลาไม่ได้

นี่เวลาคนไม่เป็นนะมันลาไม่ได้ เราบอกให้ลาพุทธภูมิ เขาบอกลาอย่างไรมันก็ไม่ได้ พอไม่ได้บอก เราให้ทำสมาธิ พอทำสมาธิไปแล้วนะ พอจิตมันสงบแล้วนี่ให้รำพึง ให้รำพึงในสมาธินี้ให้ลา ให้ลาคือว่าให้ปล่อย ให้แบบว่าไม่ปรารถนาต่อไป เพราะจิตได้สำนึกคือว่าสิ่งที่เราสร้างมานี้ อย่างสมบัตินี้เราสร้างมาเยอะแยะเลยนี่ สุดท้ายเราจะสละทิ้งนี้ มันจะทำได้ไหม มันก็อภิลยอวรณ์เป็นธรรมดา แต่นี่ทำคุณงามความดีมาเยอะแล้วคุณงามความดีมันเยอะนี้ ไซ้ เป็นคุณงามความดีทางโลก ถ้าทำคุณงามความดีมาเยอะนี้ เราเสียขายนี้ เราก็ต้องสร้างคุณงามความดีไว้นั้นกว่าความดีนั้นจะเต็ม

แล้วพูดถึงความดีจะเต็มนะ ต้องเจอพระพุทธเจ้า แล้วพระพุทธเจ้าพยากรณ์ ถ้าพระพุทธเจ้าพยากรณ์นี้ อย่างนี้อย่างสมัยเรา พระพุทธเจ้าที่สมณโคตม ต่อไปพระศรีอริยเมตไตรย แล้วยังมีอนาคตวงศ์อีก ๑๐ องค์ คำว่า ๑๐ องค์นะคุณสิ พระพุทธเจ้านี้ ๕,๐๐๐ ปีแล้วในช่วงที่เว้นระยะเวลาที่จะมีพระศรีอริยเมตไตรยมาตรัสรู้ไปอีก แล้วอีก ๑๐ องค์ข้างหน้านี้ เฉพาะพระพุทธเจ้าที่พยากรณ์แล้ว พระพุทธเจ้าที่จะมาตรัสรู้นี้ โอ้โฮ เรียงลำดับนี้อีกเยอะแยะเลย แล้วอย่างเรานี้ไปปรารถนาพุทธภูมินะ ยังจะต้อง อู้หู ไม่มีทางสิ้นสุดเลย

ก็เลยบอกว่าให้ลาซะ พอเขาบอกว่า เขาลาพุทธภูมินะ พอกำหนดสมาธิแล้วลา พอลาเข้าไปนี่ เขาบอกว่าเวลาภาวนาไปนี่พอจิตเขาสงบนะ นี่คนที่แบบว่าบารมีมีมาก พอจิตเขาสงบนี้เขาเห็นเป็นช่างทรงเครื่อง ช่างตัวใหญ่ทรงเครื่องนี้เดินเข้ามาหาเขาเลย แล้วหมอบลงต่อหน้านี้ทุกทีเลย แล้วก็บอกว่าให้บอกลา พอบอกลานะเขาบอกกับเราว่า พอจิตสงบเข้าไปแล้วนี่เห็นช่างทรงเครื่องเหมือนกัน แล้วเดินเข้ามาหาเขา แต่ช่างทรงเครื่องตัวนี้ เล็กลงเรื่อยๆ เรื่อยๆ จนช่างทรงเครื่องนี้เหมือนตัวเท่าหมูเลย เล็กลงเรื่อยๆ เห็นไหม เพราะว่าเขาพยายามจะลา เขาพยายามจะตัด เพื่อจะไม่ต้องให้ทุกข์ยากไปอีก

นี่พูดถึงพุทธภูมินะ ถ้าปรารถนาพุทธภูมินี้ ฉะนั้นคิดดูสิว่าเขาปรารถนาพุทธภูมิ เวลาจิตเขาสงบนี้ เขาเห็นข้างทรงเครื่องวิ่งเข้ามาหาเขาเลย เดินเข้ามาหาเขาเลย ให้เขาขึ้นนั่งตลอด แต่เขายังไม่ขึ้นนั่งเห็นไหม นี่ขนาดมีบารมีขนาดนี้ เขายังบอกว่าทุกข์เลย เราจะบอกว่า คำว่าปรารถนาพุทธภูมินี้ หลวงตาพูดอย่างนี้นะ เวลาปรารถนาทั้งหลายๆ ล้วนเลยล่ะ จะรอดเหลือซัก ๑ หรือ ๒ หรือเปล่า คนปรารถนานี้เยอะมาก แต่หนทางที่จะไปนี่อีกยาวไกล เราจะบอกว่าพุทธภูมิกับปุถุชนนี้มีค่าเท่ากัน เพราะว่ามันเปลี่ยนแปลงได้ไง มันไม่มีอะไรจริง ไม่มีอะไรแน่นอนหรือ

คำว่าไม่มีอะไรแน่นอนนี่มันทุกข์ใหม่ แล้วทำความผิดได้ใหม่ แล้วเจตนาที่ว่าพิจารณาไปแล้วถูกผิดนี้ ผิดร้อยเปอร์เซ็นต์! โห้ มันยิ่งหนักกว่านั้นนะ ยิ่งหนักกว่านั้น อย่างเช่นหลวงปู่มั่นนี้ ท่านปรารถนาพุทธภูมิเหมือนกัน เสร็จแล้วหลวงปู่มั่นท่านสละเห็นไหม คุณสิ เวลาเสียสละไปแล้วนี้ คู่ครองในอดีตชาตินี้มารำพันเลย นี่พากันมาสร้างบุญกุศลมา สุดท้ายก็มาเอาตัวรอดคนเดียว นี่แล้วทิ้งเขาอย่างนี้ หลวงปู่มั่นนี้เทศน์เลย

สิ่งที่ปรารถนาพุทธภูมิ เราสร้างบุญกุศลมาด้วยกันนั้นถูกต้อง เพราะการปรารถนาพุทธภูมิเราถึงได้สร้างคุณงามความดีมาด้วยกันใช้ใหม่ เพราะการสร้างคุณงามความดีใช้ใหม่ เราถึงได้เกิดดีมาร่วมกัน แล้วเกิดนี้ทุกข์ใหม่ แล้วทุกข์นี้เห็นใหม่ ปรารถนาพุทธภูมิไปถึงที่สุดไปเป็นพระพุทธเจ้า มันก็พระอรหันต์เหมือนกัน หลวงปู่มั่นท่านสละเลย ละพุทธภูมิ แล้วประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี่มาถึงในปัจจุบันนี้ท่านก็เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน

คำว่าพระอรหันต์นี่มันเป็นบุญกุศล เห็นไหม เพราะพระพุทธเจ้าก็เป็นอย่างนี้ นี่ก็เป็นอย่างนี้ ถ้าเป็นอย่างนี้แล้ว ก็ให้เทศนาว่าการให้ขึ้น ให้รื่นเริง ให้ยินดี ในบุญกุศลนั้น นี้อดีตภรรยานี้พอรื่นเริงในบุญกุศล เห็นคุณนั้นก็เลยละ ก็เลยเคารพ ไม่น้อยเนื้อต่ำใจ เห็นไหม พอออกจากนั้นไปก็ไปเกิด ไปเสวยภพก็เป็นเทวดา พอเป็นเทวดาก็นึกถึงบุญถึงคุณเลยนี่ สิ่งที่ได้มา ได้มาเพราะเหตุใด

แต่ที่นี้หลวงปู่มั่นนี้ท่านก็ไปแก้ครูบาศรีวิชัย ครูบาศรีวิชัยนี้ก็ปรารถนาพุทธภูมิ ที่นี้พอปรารถนาพุทธภูมิ ครูบาศรีวิชัยนี้ท่านมีปัญหามาก เห็นไหม โคนจับ โคนสอบสวนเทศน์ไปตั้งที่รอบ นี่มันก็ทุกข์ยากทั้งนั้นนะ แล้วทำสิ่งใดนะ เหตุที่เราไปศึกษา

มาแล้ว เหตุเพราะ ที่ครูบาศรีวิชัยนี้โดนจับ ก็เพราะไอ้เรื่องบวชพระนี่แหละ บวชพระนี้มันต้องเป็นปะขาวก่อนหรือเป็นอะไรก่อนนี่ แต่ท่านบวชเลยไง ท่านต้องให้อุปัชฌาย์กันก่อน แค่อุปัชฌาย์น้อยๆ นี่ เพียงแต่มันเป็นเรื่องทูล เรื่องการเมืองในพระ คือเรื่องแบบว่า เรื่องผู้ปกครองไม่อยากจะเห็นลูกน้องมีชื่อเสียงว่าอย่างนั้นเถอะ เรื่องแก่นั่นเอง ที่นั่นมันก็โดน

พออย่างนั้นปั๊บนั่นมันก็เป็นสังคม สังคมนั้น เขาก็รวมตัวกันนะ ครูบาศรีวิชัยท่านเป็นพระที่ดีมาก ท่านปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้า ท่านก็สร้างบารมีของท่านนะ บารมีใหญ่โตมากมีคนศรัทธาเชื่อถือมาก พอเชื่อถือมากมันก็เป็นแรงไปขัด ไปเตะตาฝ่ายปกครอง ก็เท่านั้นเอง แล้วโดนจับแล้ว โดนจับแล้ว จนหลวงปู่มันท่านบอกให้ละชะ ก็ว่าจะเกิดอีก ก็จะไม่เจอสภาพแบบนี้ ก็จะไม่เจอเรื่อยๆ เห็นไหม

ดูอย่างพระพุทธเจ้ากับพระเทวทัตติ จะเจออย่างนี้ตลอดไป ก็บอกว่าให้ละชะ ท่านบอกว่าละไม่ได้ ไม่เป็นอิสระกับตัวเองแล้ว แสดงว่าครูบาศรีวิชัยนี้พระพุทธเจ้าพยากรณ์แล้ว อนาคตก็ต้องเป็นพระพุทธเจ้าไปข้างหน้า ฉะนั้นก็ต้องสร้างบุญกุศลไปอย่างนั้น เห็นไหม นี่จะบอกว่าปรารถนาเป็นพุทธภูมิมีความผิดพลาดได้ไหม จะมีความผิดพลาดไปตลอด มีความผิดพลาดไม่ใช่มีความผิดพลาดธรรมดา มีความผิดพลาดจนแบบว่าละได้เลย คือไม่ต้องการพุทธภูมิเลย ว่าอย่างนั้นเถอะ

พุทธภูมินี้ละได้เลย ไม่เอาพุทธภูมิ เอาสาวกภูมิ เอาสาวก สาวกะ เอาภูมิของเราให้สิ้นกิเลสให้ได้ ไม่ต้องการปรารถนาเลย ฉะนั้นที่บอกว่า ปรารถนาพุทธภูมินี้ผิดได้ไหม แล้วพอปรารถนาพุทธภูมินี้ บุคคลคนหนึ่งปรารถนาพุทธภูมิ แล้วเป็นที่น่าเชื่อถือนี่ คำน่าเชื่อถือนี่ใครเป็นคนบอกล่ะ มันก็เหมือนนักการเมืองเห็นไหม คูสิ เวลาไปไหนนี่เขาต้องสร้างภาพของเขา เขารักษาภาพของเขา เราก็เชื่อถือแต่ภาพของเขาข้างนอก แต่ความรู้จริงเขามีไหม ความรู้จริงเขามีหรือเปล่า แล้วความรู้จริงไม่มีนี่ ถ้าความรู้จริงเขาไม่มีนี่ เขาจะผิดพลาดได้ไหม ผิดพลาดร้อยเปอร์เซ็นต์

เพราะว่าพุทธภูมินี้มันเป็นไปได้เฉพาะฆานโลกีย์ ทำฆานโลกีย์นี้พุทธภูมิ แต่พอเข้าโลกุตตรธรรมนี้ ไม่รู้จักแล้ว เพราะรู้จักไม่ได้ พุทธภูมินี้ไม่เข้าโลกุตตรธรรม ไม่เข้าอริยสัจ เพราะเข้าอริยสัจแล้วมันจะเข้าโสดาบัน สกิทาคา อนาคาไปเลย ถ้าเข้า

โศคาบัน สกิทาคา อนาคา ก็เข้าไม่ได้ เพราะปรารถนาพุทธภูมินี้ ถ้าเข้าอย่างนี้ปัจุบันมันขัดแย้ง มันแตกต่างกันไง ถ้าเป็นพุทธภูมินี้มันจะเกิดตายไปเรื่อยๆ เกิดตายเพื่อสร้างบุญบารมีไปเรื่อย เพราะปรารถนาเป็นพระพุทเจ้าใจใหม่ แต่พอเข้าอริยสังขันธ์ พอเข้าโศคาบันปัจุบัน มันอีก ๗ ชาติมันสิ้นนะ

นี่ปรารถนาพุทธภูมิมันเป็นอย่างนี้ ปรารถนาพุทธภูมินี้มันจะเป็นฉานโลกีย์ตลอด คือจะเป็นฉาน เป็นเรื่องของโลกๆ เป็นเรื่องของความเห็นของโลกไง มันจะไม่เข้าอริยสังขันธ์ เข้าอริยสังขันธ์ไม่ได้ ถ้าจะเข้าอริยสังขันธ์ได้ หลวงปู่มั่นนี่ต้องลาพุทธภูมิ พุทธภูมินี้มันกั้นเลยนะ มันกั้นไม่ให้เข้าอริยมรรค มันจะเป็นเรื่องโลก มันจะเข้าอริยมรรคไม่ได้ ถ้าเข้าอริยมรรคปัจุบันมันก็จะไม่หมุนไปตามกระแสที่จะต้องสร้างบารมีไง มันแบบว่ามันจะจบกัน ที่นี้มันจะจบกัน มันทำไม่ได้ นี่พูดถึงข้อขัดแย้งมันเป็นตรงนี้

ฉะนั้นพุทธภูมินี้เยอะนะ พระเราในในวงการพระเราที่รู้เลยว่าใครปรารถนาพุทธภูมิ หลวงปู่จามเห็นใหม่ หลวงปู่จามนี่ก็พุทธภูมิ หลวงปู่ศรีนี่ก็พุทธภูมิ แล้วพุทธภูมินะ เพราะหลวงตาท่านพูดไว้เอง หลวงตาท่านพูดกับหลวงปู่ศรีนะ เพราะหลวงปู่ศรีนี่ไปสร้างเจดีย์นะ โอ้โฮ มหัศจรรย์มาก ทีแรกหลวงตาท่านก็พยายามเหมือนกัน ท่านก็บอกว่าเห็นใหม่ ท่านบอกว่าท่านไปเยี่ยมหลวงปู่ศรี หลวงปู่ศรีนี่บารมีเยอะมาก ก็พยายามที่จะเอาแบบหลวงปู่มั่น ก็จะแก้ว่าอย่างนั้นแหละ ก็บอกว่าพอไปถึง ท่านศรีไปไหน เพราะเราไปหลวงปู่ศรีจะหนีตลอด ท่านบอกเลยนะแล้วท่านก็พูดเล่น ท่านบอกถ้าเจอนะเราจะชี้ไว้ แล้วเราจะเตะให้มันไปเลยท่านบอก นี่เวลาท่านพูด

นี่คำพูดอย่างนี้เป็นคำพูดของความปรารถนาดี คือปรารถนาดีว่าพุทธภูมินี้ยังต้องทุกข์ต้องยากไปอีกนะ อยากจะให้วกเข้าหาอริยสังขันธ์ นี่พอไปพิจารณาดูแล้วนี้ หลวงปู่ศรีนี่บารมีท่านสร้างมาพอสมควรแล้ว ประสาเราว่าจะกลับไม่ไหวแล้ว พอกลับไปท่านก็พูดใหม่ แบบว่าหลวงปู่ศรี ท่านศรีนี่นะ มีบารมีนะ ใครจะสร้างอย่างนี้ก็ได้เหมือนกัน เวลาเห็นใหม่ท่านพูดตอนหลังนี้ เดียวนี้ท่านจะพูดว่าหลวงปู่ศรีนี่มีบารมีนะ การก่อสร้างอย่างนี้ คนไม่มีบารมีนี้ทำอย่างนี้ไม่ได้หรอก เพราะอะไรรู้ไหม เพราะการก่อสร้างนี้ สะอาดบริสุทธิ์ เพราะท่านไม่มีเลศนัยเลย ท่านทำด้วยบารมีของท่าน

นี่ไง เวลาไปนี่ ในวงการพระเขารู้กันว่าใครปรารถนาพุทธภูมิ พุทธภูมินี้มีบารมีอย่างไร แล้วถ้าเป็นสาวกภูมิผู้ที่จะสิ้นกิเลสนี้ มันจะมีความรู้ความเห็นอย่างไร ความรู้ความเห็นมันแตกต่างกัน เพราะพุทธภูมินี้มันเป็นเรื่องของ การสร้างบารมี ประสาเราก็เหมือนกับนักการเมืองนี้แหละ การเสียดสละ การช่วยเหลือเจือจานอย่างนี้ตลอดไป เพื่อสร้างบารมีไป แล้วนักการเมืองนี้ เดียวถึงเวลาวิกฤตขึ้นมา เขาก็ต้องพลิกแพลงเพื่อเอาตัวรอดใช่ไหม

พุทธภูมินี้มันก็มีโอกาส ก็ยังทำไม่ละพุทธภูมิได้ละ ทำไม่พลิกแพลงได้ละ มันพลิกแพลงได้หมด ถ้าบอกว่าพุทธภูมิจะผิดได้ไหม ผิดร้อยเปอร์เซ็นต์เลย ถ้าผิดร้อยเปอร์เซ็นต์เลย แต่ถ้าไม่ผิดละ ไม่ผิดมันก็ต้องดันไปเรื่อยๆ อย่างนี้ ทำไปเรื่อยๆ พอทำไปเรื่อยๆ พอบารมีแก่กล้าขึ้นมา มันไม่แตกต่างกันใหม่ เช่นหลวงปู่จามนี้

หลวงปู่จามเวลาท่านพูดถึงครูบาอาจารย์นะแปลกๆ เลยแหละ เห็นใหม่ เพราะหลวงปู่จามนี้เราฟังทีแรกมันก็แปลกๆ แต่หลวงตาท่านบอกว่า ถ้าหลวงปู่จามนี้เคยขึ้นไปหาหลวงปู่มั่น สมัยที่หลวงปู่มั่นยังอยู่ นี่ ไปพูดเรื่องฉานสมาบัตินี้ หลวงปู่มั่นยอมรับ

คำว่ายอมรับหมายถึงว่า ยอมรับความจริงว่านี่เข้าฉานสมาบัติได้จริง แล้วทำได้จริงนี่ แต่ถึงกาลเวลาเห็นใหม่ เพราะพระพุทธรูมิใช่ใหม่ จิตใจมันยังไม่เข้าถึงหลักเกณฑ์มากนัก มันยังไขว้เขว ไขว้เขวเห็นใหม่ เวลาพูดถึงว่าความเป็นไปนี้ ต้องเป็นอย่างนั้น คือว่าพยากรณ์ผิดว่าอย่างนั้นเถอะ พยากรณ์ผิดนี้หลายข้อมาก แต่ถ้าเป็นความจริงนี้จะพยากรณ์ไม่ผิด มันจะละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ แล้วพยากรณ์จะชัดเจน ชัดเจนขึ้นไปเรื่อยๆ ถ้าบารมีแก่กล้าขึ้น นั่นพูดถึงพุทธภูมิ ฉะนั้นบอกพุทธภูมิผิดได้ไหม...ผิด นี่พูดถึงพุทธภูมินะ

แล้วไอนี้มันแค่ผู้ที่ปรารถนา คำว่าปรารถนาพุทธภูมินี้มันยังปรารถนา เพราะพุทธภูมินี้หมายถึงคุณงามความดี ใครจะปรารถนาพุทธภูมิก็ได้ แล้วใครเปลี่ยนแปลงก็ได้ มันไม่มีอะไรผูกมัดว่าจะต้องถูกหรือผิดตลอดไป แต่เวลาถ้าเป็นสาวกภูมินี้ละ ถ้าเข้าถึง ถ้าเป็นสัมมาสมาธิก็ต้องเป็นสัมมาสมาธิ ถ้าไม่เป็นสัมมาสมาธิมันก็ไม่ใช่สัมมาสมาธิ ถ้าเข้าสาวกภูมิมันยังชัดเจนกว่า ชัดเจนกว่าเพราะอะไร เพราะมันเข้าอริยสัจ

เหมือนกับสูตรทฤษฎีนี้ ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์นี้ถ้าพวกเราเรียนมาด้วยกัน รู้เสมอกัน มันก็ต้องเป็นทฤษฎีเดียวกัน

การประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ถ้าพูดถึงสัมมาสมาธิเข้าอริยมรรคนะ มันจะเหมือนกัน ฉะนั้นถ้าเข้าสู่สาวกภูมินี้ แล้วเข้ามา มันชัดเจนกว่านี้เยอะมาก ฉะนั้นพอมันเข้ามาถูกต้องแล้วนี้ มันจะไม่มีความคิดพลาดใจ ถ้าเป็นความคิดพลาดมันก็เป็นมิจฉา ถ้าเป็นความถูกต้องเห็นใหม่ มันก็เป็นสัมมา เพราะสัมมาสมาธินี้ละ สัมมาปัญญาต่างๆ นี้ มันจะเข้าไปสู่ความจริง

ฉะนั้นถ้าสาวกที่ปรารถนาพุทธภูมินี้ก็คือไม่รู้อะไรเลย ถ้าเป็นพุทธภูมิที่บารมียังอ่อนอยู่ มันก็ฤทธิพิภพธรรมดาแหละ แต่ถ้าเป็นพุทธภูมิที่มีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา เห็นใหม่ นี่มันก็จะชัดเจนขึ้นมาเรื่อยๆ มันชัดเจนขึ้นมา แต่ถ้ามันไม่ใช่อย่างนั้น ถึงบอกว่า ถ้าสาวกปรารถนาพุทธภูมิแล้วคิดไม่คิด...คิด ปัญหาหนึ่งว่า พุทธภูมิคิดได้ไหม คิดได้ คิดได้ แล้วพุทธภูมินี้ละได้ แล้วถ้าปรารถนาพุทธภูมินี้มันยังไปอีกไกล แล้วสิ่งที่ทำนี้ถูกต้องไหม มันก็ค้างอยู่ เพียงแต่ที่เวลาเขาพูดอย่างนี้ เราเข้าใจว่า พออ้างว่าเป็นปรารถนาพุทธภูมิ จะทำอะไรก็แล้วแต่ จะทำให้มีความเชื่อถือใจ ต้องการความเชื่อถืออย่างเดียว

แต่ถ้าเป็นความจริงนี้ เราทำสิ่งใดผิดถูก ความผิดถูกอันนั้น ข้อเท็จจริงนั้นมันจะบอก ฉะนั้นจะปรารถนาอะไรถ้าเราเป็นคนดี ไม่ต้องแอบอ้าง ไม่ต้องแอบอ้างว่าเป็นพุทธภูมิหรือไม่เป็นพุทธภูมิ ถ้าเป็นนะพูดถึงเนื้อหาสาระนี้ มันจะเป็นโดยเนื้อหาสาระ แต่ถ้าแอบอ้างว่า นี้ปรารถนาพุทธภูมิแล้วจะชักนำกันไป เพราะเราเป็นคนแนะนำให้เขาชักนำ ฉะนั้นถึงบอกว่าปรารถนาพุทธภูมิหรือไม่พุทธภูมิ คิดได้ทั้งนั้น แต่ถ้าเป็นความจริงนี้มันไม่ผิด มันจะเป็นความจริงของมัน ฉะนั้นปรารถนาพุทธภูมิคิดได้ไหม คิด ผิด

ถ้าเป็นพระพุทธรูปเจ้านี้เราเข้าใจนะ พระพุทธรูปเจ้านี้พวกเราเคารพมาก แต่ที่นี้พวกเรา เวลาศึกษากัน เราศึกษากันไปด้วยความอ่อนแอของใจ วุฒิภาวะของเราต่ำกันมาก ดูเช่นฝ่ายมหายานเห็นใหม่ เมื่อก่อนเราก็แปลกใจนะ เพราะเราศึกษาแล้วเราคิดคำนวณไม่ได้ อย่างเช่นพวกทิเบต เวลาเขากราบไหว้เขาอนไปทั้งตัว ทั้งตัวนี้ เราก็มันเอามาจากไหน แล้วพอเราไปดูรูปจิตรกรรมฝาผนังใน ทางมหายานเขาเนี่ย เขาจะมีรูปที่ว่าเวลาพระพุทธรูปเจ้าเรา เจ้าชายสิทธัตถะ เวลาพระพุทธรูปเจ้าจะพยากรณ์ใจ พยายามจะทำทางถนน

มาให้ท่านเดิน แล้วไม่เสร็จใช่ไหม พระพุทธเจ้ามาก็เลยนอนเพื่อให้ตัวท่านเป็นที่ให้ พระพุทธเจ้าเหยียบย้ำไป พระพุทธเจ้าก็พยากรณ์ว่า นี่ต่อไปจะเป็นพระพุทธเจ้า ชื่อว่า สมณโคดมพระพุทธเจ้าเรา นี้ที่พระพุทธเจ้าพูดอย่างนั้นปีนี้ เห็นไหม นี่คือรูปแบบไง

ที่นี้ฝ่ายมหานานี่เขาว่าพระพุทธเจ้าพยากรณ์ตรงนั้น มันเป็นรูปแบบใช่ไหม ฉะนั้นพอเป็นรูปแบบเขาก็เคารพศรัทธากัน ฉะนั้นไอ้เรื่องการนอนกับพื้น เราว่ามาจาก ตรงนี้ เรามองจากวัฒนธรรม จากสิ่งในพระไตรปิฎก ฉะนั้นถ้าพูดถึงพระพุทธเจ้านี้ นะ พระพุทธเจ้าเวลาปรารถนาพุทธภูมิ พระพุทธเจ้าเสียดละเห็นไหม คุณเป็นเวสสันดรนี้ เสียดละลูกสละเมียสละทุกอย่างเลย การเสียดละเสียดละเห็นไหม เป็นวานร เป็นลิงเห็น ไหม เสียดละชีวิตเพื่อจะจับระหว่างเขาสองข้าง ให้ลูกน้องเหยียบข้ามไปก่อน เห็นไหม นี่จะเป็นอะไรก็จะเสียดละมาตลอด

การเสียดละนั้นต่างหากถึงมีคุณมีผลในหัวใจ ไม่ใช่ไปนอนอย่างนั้น ไปนอน อย่างนั้นมันเป็นชาติหนึ่งที่พระพุทธเจ้าพยากรณ์ ฉะนั้นไอ้ที่ปรารถนาพุทธภูมิก็ เหมือนกัน ถ้าเรามองแต่รูปแบบ ถ้ารูปแบบมันก็เป็นอย่างนั้น แต่เนื้อหาสาระความจริง การเสียดละ การทำคุณงามความดีต่างหาก

ฉะนั้นทำคุณงามความดีแล้วนี้ มันถูกหรือผิด นี่มันเป็นอีกประเด็นหนึ่ง ฉะนั้นถ้า มองแต่รูปแบบเห็นไหม เราบอกว่า พวกเราเชื่อถือศรัทธา ถ้าพุทธภูมินี้ อู้หู ใหญ่มาก เวลาใครไปหาพุทธภูมินี้ ไอ้โฮ คนนี้มีพระพุทธเจ้าซ่อนอยู่ข้างหลังองค์หนึ่งเลย มันไม่ใช่

ปรารถนาพุทธภูมิ ปรารถนาคุณงามความดี ปรารถนาทำให้พุทธะเรานี้สว่างไสว ขึ้นมา ทำให้ความจริงในหัวใจเรานี้ดีขึ้นมา ไม่ใช่ปรารถนาพุทธภูมิแล้วมีพระพุทธเจ้ามา นั่งซ่อนอยู่ข้างหลังเลย คนอื่นไม่มี เรามีคนเดียว ทุกคนต้องฟังคนที่ปรารถนาพุทธภูมิ เป็นผู้นำนี้ ไม่ใช่ มันผิดพลาดได้ ที่นี้เวลาปฏิบัติไปแล้ว ถ้ามันเป็นความจริงนะ มันจะ เห็นตรงนี้ เห็นจริตนิสัย

อย่างเช่นหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นนี่แก้มหลายองค์ หลวงปู่เจี๊ยะเป็นคนเล่าให้ฟัง ว่าหลวงปู่มั่นนี่แก้ครุบาศรีวิชัยนี้ไม่ได้ แต่ที่แก้ได้ แก่หลวงปู่เสาร์ได้ แล้วแก้เจ้าคุณอุบาลี ที่โบสถ์วัดเจติยंहหลวง เจ้าคุณอุบาลีก็ปรารถนาพุทธภูมิเหมือนกัน หลวงปู่มั่นก็แก้กลับมา

หลวงปู่มั่นนี่แก้พุทธภูมิมาเยอะมาก ไอ้ที่ปรารถนาพุทธภูมินี้หลวงปู่มั่นแก้พุทธภูมิให้กลับมาสาวกภูมิ แล้วแก้เข้ามาแล้วตัวเองก็รู้จริงด้วย

ฉะนั้นถ้ามันเป็นความจริง ถ้าเป็นพุทธภูมิจริงอะไรจริงนี่ เพราะพุทธภูมิจริงนี่เขาประสาเราว่าพุทธภูมิไม่รู้เรื่องโศดาปัตติมรรค ไม่รู้เรื่อง พุทธภูมิเข้าโศดาปัตติมรรคไม่ได้ พุทธภูมิเข้าได้แค่ฌานโลกีย์ พุทธภูมิทำสมาธิได้ พอทำสมาธิปั๊บ พอเข้าสมาธิก็ดูเลย ดูเรื่องอดีตชาติ เพราะอดีตชาตินี้รู้ได้ ถ้าพุทธภูมิใหม่ ก็ทำจิตสงบเข้ามา แล้วก็ดูวาระจิต พอดูวาระจิตแล้วก็แก้ตามวาระจิตนั้น เพื่อรู้สัตว์บนสัตว์ใจ ใครมีกรรมก็แก้กรรม เพื่อให้สัตว์นั้นมีความสุข เท่านั้นเอง

พุทธภูมิเข้าด้วยฌานโลกีย์ แต่พุทธภูมิเข้าโศดาปัตติมรรคไม่ได้ พุทธภูมิไม่รู้จักโศดาปัตติมรรค ฉะนั้นเวลาพูดถึงโศดาปัตติมรรค สกิทาคามีมรรค อนาคามีมรรค อรหัตตมรรค พุทธภูมิไม่มีสิทธิรู้ ไม่มีสิทธิ พุทธภูมิจะไปรู้เอง ต่อเมื่อตัวเองเสวยชาติสุดท้ายเป็นพระพุทเจ้า แต่สาวก สาวกะนั้นมันได้ยินได้ฟังพระพุทเจ้ามานี่ เรียนตามไป แล้วทำตามไป พอทำตามไปนี้ พอคนทำได้แล้ว พุทธภูมิกับพวกเราที่ยังปฏิบัติใหม่ๆ นี้ เหมือนกัน โง่เหมือนกัน คือไม่รู้เรื่องเหมือนกัน

พุทธภูมิก็โง่ ถ้าปฏิบัติยังไม่ถึงนะ สาวก สาวกนั้นก็โง่ถ้ายังปฏิบัติไม่ได้ แต่พอเป็นโศดาบัน หายโง่ไปนิดหนึ่ง เป็นสกิทาคาหายโง่เยอะขึ้นมาหน่อย เป็นพระอนาคานี่ หายโง่ไป ๗๕ เปอร์เซ็นต์ เป็นพระอรหันต์นี่ฉลาดหมดเลย ฉะนั้นพุทธภูมิกับสาวกสาวกโง่เหมือนกัน โง่ทั้งหมด ผิดพลาดได้ทั้งหมด ประสาเราว่าที่พูดนี้เขาเอามาหาकिनกัน ที่พูดนี้พอบอกว่าคนนี่ปรารถนาพุทธภูมิแล้วนี่ก็ไปหลอกลวงกัน ให้หาผลประโยชน์กัน ถ้าพุทธภูมิเป็นแล้วปรารถนาดี เราก้สาธุนะ ใครทำคุณงามความดีเราก้เห็นดีด้วยทุกคน แต่คนนี่เอามาแอบอ้างกันว่าเป็นพุทธภูมิ แล้วให้คนเชื่อถือศรัทธา

ที่เราพูดนี้เราพูดตรงนี้นะ แต่ถ้าเขาเป็นพุทธภูมิ เขาปรารถนาดี ทำคุณงามความดี เราสาธุนะ เราเห็นด้วย คนทำดีเราก้เห็นดีด้วย แต่ถ้าเป็นความดีนี้ ความดีกับความดีมันวัดกันได้ แต่ถ้าบอกว่าปรารถนาพุทธภูมิ แล้วเที่ยวจะพาคนอื่นออกนอกกลุ่มนอกทางอย่างนี้ เราเห็นว่าผิดใจ นอกกลุ่มนอกทางอย่างนี้ พุทธภูมิพาเขาไปเห็นผิดได้อย่างไร สาวก สาว

กะเขายังดีกว่า เขายังพาคนไปในทางที่ถูก แล้วตัวเองพาไปในทางที่ผิด มันเป็นเรื่องอะไรล่ะ คำว่าปรารถนาพุทธภูมิ ผิดได้ร้อยเปอร์เซ็นต์! แล้วโง่คักคานด้วย

ถาม : ปัญหาที่ ๔๑. ดิฉันเคยนั่งพุทโธ ตามลมหายใจคนเดียว โดยไม่ถามใครครั้งแรก เมื่อ ๒๐ ปีก่อน นั่งหลับตาพุทโธอยู่จนรู้สึกลอยได้ จึงลืมตาและเลิกทำเพราะกลัว วิญญาณออกจากร่าง และต่อมาอยู่ๆ ก็เห็นผี ก็กลัว ผีที่เห็นคงมาขอส่วนบุญ แต่ไม่ได้ให้ไปเพราะไม่รู้ ให้อุทิศไปในปัจจุบันนี้ เขาจะได้หรือไม่คะ

ตอบ : ได้ ได้ อุทิศตอนไหนก็ได้ เรื่องของกรรมนะ กาลเวลาเห็นใหม่ เวลาพระพุทเจ้า แสดงฤทธิ์นะ ลูกศิษย์ลูกหาประพาศปฏิบัติกันไปในี่ พระพุทเจ้าจะมาแก่นี่ ไปอย่างกับเหยียดคู้เลย จิตมันไม่มีเวลาไป เห็นใหม่ คูลิ เวลาหลวงปู่มัน ท่านบอกเวลาท่านอยู่ที่ เชียงใหม่ เห็นใหม่ พอเวลาท่านรับแขก มันมีเทวดาจากเยอรมันมาฟังเทศน์ เห็นใหม่ เราก็ อู้หู เยอรมันนี่แม่งมาตั้ง ๑๒ ชั่วโมง ๑๕ ชั่วโมงนะ แล้วนี่มาได้ยังไง แต่โดยฤทธิ์ โดยจิตนี้ แคเหยียดแคคู้นี้ มาได้แล้ว

เหยียดคู้นี้ะ ไปโดยแคเหยียดคู้นี้ จิตนี้เร็วมาก จิตนี้มันจะไปได้เร็วมาก ฉะนั้น ไอ้เราบอกว่า ไอ้โฮ เทวดาจากเยอรมัน เทวดาจากอเมริกาจะมาฟังนี้ ไอ้ มันต้องพุงนี้เข้า ถึงมาทัน เพราะ ๑๖ ชั่วโมง มาได้ยังไง ไอ้คนกึ่ง ว่าเทวดามาฟังหลวงปู่มันได้ยังไง ฉะนั้นก็ย้อนไปในพระไตรปิฎกเห็นใหม่ เวลาพระพุทเจ้าจะไปแก่ใครนี้ มันอยู่กันนะ คูสิขมพูทวีป ตั้งแต่ปากีสถานนี้ อัฟกานิสถานนี้ แล้วก็อินเดียทั้งหมด นี่คือขมพูทวีป มันกว้างใหญ่ขนาดไหน มันเป็นชนบทประเทศนี้

แล้วเวลาพระอยู่ชนบทประเทศละ แล้วเวลานั่งภาวนานี้ ดิดขัดปั๊บ พระพุทเจ้า มาเลย มาโดยฤทธิ์ มาโดยฤทธิ์แคเหยียดคู้นี้ พับ อย่างนี้ก็ไปแล้ว แคเหยียดคู้นี้ไปได้แล้ว

นั่นพูดถึงเราจะบอกว่าจิตนี้มันไม่มีกาลเวลา เรื่องของกรรมนี้ ใครมีกรรมต่อกันนะ มันถ้าไม่จบนะ มันไปเรื่อยๆ มันจะเกี่ยวกันไปเรื่อยๆ ฉะนั้นที่บอกว่า ๒๐ ปีนี้ เล็กน้อยมาก เมื่อ ๒๐ ปีที่แล้วนั่งไปแล้วเห็นผี แล้วไม่ได้อุทิศส่วนกุศล ตอนนี้อุทิศได้ใหม่คะ ได้ ตอนนี้อุทิศได้ เพราะกรรมนั้นมันยังอยู่ อุทิศได้เลย อุทิศไปเรื่อยๆ เพราะเมื่อก่อนนะ โทษนะ เมื่อก่อนยังโง่อยู่ไม่รู้ใช้ใหม่ ตอนนี้อฉลาดแล้วอุทิศได้

ถาม : ๒. เมื่อกลางเดือนมกราคมนี้มุ่งปฏิบัติ และอ่านหนังสือในแนวทางปฏิบัติ มีข้อข้องใจมากเหมือนกัน คือตอนนีปิดเทอม ได้ปฏิบัติ เมื่อ ๒๘ กุมภาพันธ์ เนื่องจากปวดไมเกรนไปสองวัน แล้วต่อมามีต้องทำงานบ้าน ดูลูกและหลานที่เขามาฝากเลี้ยงตอนปิดเทอม มีเสียงดัง ทำอะไรไม่ได้เลย ปฏิบัติบ้างหยุดบ้างจะได้ไหมคะ

ตอบ : เนี่ยเวลาเราปฏิบัติเห็นใหม่ หลวงตาจะบอกว่า ถ้าเราลืมตัว เราผลอไปเลย เราทำอะไรไปนี้ เราไม่รู้สีกตัวเลย เราทำไปโดยสามัญสำนึกนี้เราทำได้ทุกอย่างเลย แต่พอเราทำคุณงามความดีนี้เห็นใหม่ นี่จะปฏิบัติมีทั้งหยุดเทอม มีทั้งปฏิบัติบ้างไม่ปฏิบัติบ้างนี้จะทำได้หรือเปล่าคะ นี่พอเวลาเราจะทำอะไรบ้าง เรากลัวผิดใจ ถ้าเราไม่มีสตินะเราทำอะไรโดยสามัญสำนึกนี้ เราทำได้เต็มไม้เต็มมือ ทำได้ตลอดไปเลย เพราะเราไม่รู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด แต่พอเรารู้อะไรถูกอะไรผิดบ้างนี้ กลัวละ นุ่นก็จะผิดนี้ก็จะผิด

ทำความดีทำได้ตลอดนะ เรามีเวลาเท่านี้เราก็ทำเท่านี้ ถ้าเรามีงานบ้านมีอะไรนี้เราก็กงานบ้านของเราเสร็จงานแล้วเราก็กงานของเรา มันไม่ผิดหรือ เราทำอะไรไม่มีผิดหรือ ถ้าเรามีสติปัญญาเราทำได้ทั้งนั้น ทำตามหน้าที่ของเรา ไม่ผิด ทำไปเลย มันจะมีข้อหลังนี้มันจะน่าคิดมาก

ถาม : ๓. ดิฉันปฏิบัติถึงความสงสัยในการนั่งปฏิบัติว่า ที่เราหยุดหายใจหรือหายใจลดลง ทั้งพุทโธ เราปรุงแต่งให้เป็น ไปเองหรือไม่ เพราะเราอ่านว่า ตัดวิตกวิจารณ์ แต่เวลาที่เรตัดวิตกวิจารณ์นั้น บางครั้งเรตัดหลังจากเราผลอไป ไปคิดแป็บหนึ่งว่าเราดี กลับมาที่ลมหายใจ ดิฉันลืมพุทโธไปจับอยู่ที่ลมหายใจแทน การลืมแบบนี้แล้วเราต้องกลับมาเริ่มที่พุทโธตามลมหายใจหรือเปล่าคะ

ตอบ : นี่ข้อที่ ๓ นะ นี่เพราะว่า เราไปอ่านนี้เห็นใหม่ อย่างที่ว่าเวลาไม่รู้อะไร เราทำอะไรเราก็กทำด้วยความไม่รู้นี้ เราทำด้วยความปกติ พอเรารู้ว่าถูกหรือผิดนี้ เราก็กะแสร้งแล้ว พอกระแสรู้ขึ้นมาทำอะไรก็กระแสรไปหมดเลย อันนั้นอันหนึ่งนะ

สอง ในเมื่อข้อนี้บอกว่า การที่จิตสงบนี้ มันต้องตัดวิตกวิจารณ์ คำว่าตัดวิตกวิจารณ์นี้เห็นใหม่ การว่าตัดวิตกวิจารณ์ นี้มันเป็นทางวิชาการ แต่ความจริงวิตกวิจารณ์นี้จะเอาอะไรมาตัด วิตกวิจารณ์มันอยู่ที่ไหน จะไปจับมันมาตัดหรือ เพราะเรารู้ว่าต้องตัดวิตกวิจารณ์ ใช่มั้ยใหม่ เราก็กพยายามไปสร้างภาพกันไปว่าเป็นวิตกวิจารณ์ขึ้นมา แล้วเราจะไปตัดมันให้เป็น

สมาธิ เห็นไหม เราไปสร้างภาพขึ้นมา ไม่ใช่ เรากำหนดพุทโธไปเรื่อยๆ พุทโธไปเรื่อยๆ นี่ พอจิตมันละเอียดเข้ามานี้ มันจะตัดตรงนั้น มันจะรู้ของมันเอง

ทีนี้เราบอกว่า เราต้องตัดวิตกวิจารณ์ใหม่ เพราะเราไม่ตัดวิตกวิจารณ์ แล้วเนี่ยเวลา มันผลออกไปนี้ มันถึงไปตัดได้ตอนนั้น มันยังแปลกนะเวลาเราผลออกไปแบบนี้เห็นใหม่ ผลออกไปนี้ พอผลออกไปนี้ความว่าผลออกไปนี้นะ เพราะเราเกร็งเราทำนี่มันก็อยู่ของมัน ใช่มั้ย พอผลออกไปนี้สติของมันเป็นไปเอง บางทีสิ่งนั้นมันจะลงสมาธิ เราจะรู้ไม่ได้เรา คิดว่ามันเป็นผลออกไป เพราะอะไร เพราะมันเป็นสิ่งที่เหนือการคาดหมาย เราเคยรู้สึก อารมณ์ความรู้สึกปัจจุบันของเรา แต่เวลาจิตมันจะสงบ มันจะเข้าสู่สถานะของความสงบ โดยข้อเท็จจริงของเขา เราไม่เคยสัมผัสอย่างนั้น พอไม่เคยสัมผัสอย่างนั้น อารมณ์ความรู้สึกอย่างนั้นมันจะแตกต่างกันไป เราก็ไปตกใจไปอะไรอีกอย่างหนึ่ง

ถ้าเราปล่อย เรามีสติ อะไรจะเกิดขึ้นก็ให้มันเกิดขึ้นไปตามนั้น อะไรจะเกิดขึ้นก็ให้เกิดขึ้นไปตามนั้น นั่นคือข้อเท็จจริงที่มันจะสัมผัส นั่นเป็นความจริงนะ แต่สิ่งที่เรา บอกว่า มันจะตัดวิตกมันจะตัดวิจารณ์ อันนี้อารมณ์สร้างหมดเลย หน้าที่ของเราคือพุทโธ ไปเรื่อยๆ พุทโธไปเรื่อยๆ ฉะนั้นสิ่งอะไรจะเกิดขึ้นมานี้ปล่อยไปตามธรรมชาติของมัน เรากำหนดพุทโธ พุทโธไว้อย่างเดียวพอ เพราะกำหนดพุทโธ พุทโธไว้นี้ก็เหมือนกำหนด คำบริกรรมของเราไว้ จิตมันจะเป็นอย่างไร มันเป็นข้อเท็จจริงของเขา มันเป็นที่จิตนิสัย ของจิตมันมีหลากหลายนัก พุทโธอย่างเดียว

ถ้าเราทำสมาธินะ แต่พอเราใช้ปัญญาแล้วนี่ เออ ถ้าเราจิตสงบแล้วเราออกมาใช้ ปัญญา นั่นอีกเรื่องหนึ่ง เวลาเราใช้ปัญญาแล้ว ก็ใช้ปัญญาเต็มที่ไปเลย อย่างที่ว่า ทำไม มันเป็นอย่างนั้น ทำไมมันเป็นอย่างนั้น ไล่มันไปเลย เวลาใช้ปัญญามันเป็นอีกอย่างหนึ่ง เวลาทำกำลัง ต้องการกำลังนั้นเป็นอีกอย่างหนึ่ง

ถาม : ๔. ดิฉันนั่งถึงนั่งมาก หายใจนิดหน่อยบางครั้งเหมือนหยุดหายใจ ความรู้สึกมีแต่ หัวและหัวใจเต้น ได้เด่นชัดขึ้นมา ดิฉันติดอยู่ตรงนี้ก็จะกลับมาที่พุทโธใหม่ เพราะคิดว่า เรากลับลมหายใจเองมั้ง เพราะเราชอบว่าน้ำแล้วกลับหายใจนานๆ ดิฉันจะแน่ใจได้อย่างไรว่าเราทำได้จริงหรือไม่ ตอนหายใจเบาๆ หรือหยุดหายใจ

ตอบ : เนี่ยต้องหายใจ คำว่าหายใจกับกำหนดพุทโธนี่ กำหนดไปชัดๆ กำหนดไปเรื่อยๆ เวลามันเป็นนะ จะบอกว่ามันเป็นเหนือการคาดหมาย เหนือการคาดหมาย เวลามันเป็นนะ แต่เวลาผู้ชำนาญแล้วนี่ พอมันเป็นบ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้านี่ ชำนาญในเวลานี้ เราจะจัดการได้ แต่ขณะที่เรายังไม่เป็นนี่ มันยังจัดการไม่ได้ มันจัดการไม่ได้หรอก ฉะนั้นเราจะต้องพุทโธหรือกำหนดลมหายใจไปเรื่อยๆ เพราะจิตมันเกาะอย่างนี้ไป จิตมันถึงจะแปรสภาพไป เหมือนกับเราทำอาหารนี้ ถ้าไฟมันยังมีอยู่อาหารจะมีโอกาสสุกนะ แต่ถ้าเราดับไฟเห็นไหม อาหารอยู่บนเตานี้ เราจะทำอย่างไรก็แล้วแต่มันไม่สุกหรอก เพราะมันไม่มีไฟ

นี่ก็เหมือนกัน พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธไปเรื่อยๆ นี่ ไฟนี้ อุณหภูมินี้มันจะทำให้อาหารนั้นสุกได้ ฉะนั้นพุทโธ พุทโธไปนี่มันก็เหมือนพลังงาน เราพุทโธ พุทโธไปนี่มันจะทำให้จิตนี้สุกได้ ถ้ามันสุกคือจิตเข้าสู่สมาธิใจ ทีนี้เราก็ก็นึกว่าเราจะทำอาหารหรือเราจะไปดูที่ไฟ นี่มันก็เลยละล้าละลังโซ่ไหม เรากำหนดพุทโธไปเรื่อยๆ กำหนดลมหายใจไปเรื่อยๆ กำหนดไปเรื่อยๆ มันจะเป็นของมัน พอเป็นปี่บนนะ แม่ครัวที่ชำนาญแล้วนี่เขาจะรู้เลยว่าเขาต้องติดไฟก่อน แล้วก็ทำอาหารของเขาไปนี่ เขาจะดูแลไฟ เขาจะใช้อุณหภูมิสูงต่ำนี้เห็นไหม ใช้ไฟแรงไฟอ่อนนี้ เขาจะหมุนของเขาเอง เพราะเขาชำนาญของเขา พุทโธหรือลมหายใจก็เหมือนกัน พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธไปเรื่อยๆ นี่ เวลาไหนจะใช้ไฟอ่อนหรือไฟแก่ มันจะรู้ของมันเอง เราจะทำของเราชำนาญของเรา

ถาม : ๕. บางครั้งดิฉันนั่งนิ่งๆ ได้แต่หายใจเบาๆ อันนี้ไม่สงสัยลมหายใจเพราะยังหายใจอยู่ (ถ้าหยุดเมื่อไหร่ก็จะตัดความสงสัยไม่ได้เลย) แต่มันมีอุปสรรคคือจะวูบไปตามเสียงที่ได้ยิน บางครั้งตกใจ ดิฉันก็กลับมาเริ่มต้นใหม่ ทำอย่างนี้ทำไมถึงตกใจง่ายมากคะ ใจหายมากกว่าปกติคะ

ตอบ : นี่ โทษนะ เวลาเราไม่รู้คุณค่านะ เราเห็นอาหารที่เราไม่รู้ว่ามีสารพิษนี้เราจะกินได้เต็มที่เลย แต่ถ้าอาหารใดมีสารพิษนะ หรือว่ามันให้พิษแก่ร่างกายนี้ เราจะแยกแยะ เราจะไม่กิน ทีนี้ก็เหมือนกัน เวลานั้นภาวนากันนี้เห็นไหม พระที่เวลาบอกว่าเมื่อก่อนนี้ไม่ค่อยฉุนเฉียว เวลานั้นพุทโธ พุทโธไปนี่พอจิตสงบแล้วทำไมมันฉุนเฉียว ผู้ปฏิบัตินี้ฉุนเฉียว เราบอกว่าจิตนี้ถ้ามันสะอาดแล้วนี่นะ เวลามันเลอะสิ่งสกปรกนี้มันจะเห็นได้

ง่าย ชวนะนี่มันจะไว คนภาวนาจริงๆ นะมันต้องการความสัจด์ แล้วถ้าเราควบคุมสติไม่ได้นี่ พออะไรกระทบแล้วจิตมันจะพุ่งออกเหมือนกัน

จะนั่นเวลามันตกใจ ทำไมมันถึงใจหายแรงกว่าปกติ เอ้าเมื่อก่อนมันก็ตกใจมันก็ใจหายอย่างนี้แหละ แต่มันตกใจ ใจหายโดยธรรมชาติ ตกใจใจหายนี่มันก็เป็นธรรมดา แต่พอเวลาจิตมันสะอาดจิตมันดี เวลาตกใจ ใจมันหาย หายมากนะ แล้วเวลาสุขก็สุขมากด้วย แต่คนไม่เข้าใจ มันจะมาลงตรงนี้

ถาม : ๖. วิธีแก้ไขข้อ ๕ ให้นั่งปฏิบัติ ให้ทรงตัวอยู่อย่างนั้น จะได้ก้าวหน้าขึ้นไปคะ

ตอบ : ใช่

ถาม : ๗. การนั่งปฏิบัติแต่ละครั้ง ดิฉันก็รู้สึกเฉยๆ นิ่งๆ ไม่เห็นว่ามันจะสุขตรงไหนเลย มีแต่ความสงบเฉยๆ ดิฉันทำอะไรผิดไปหรือไม่ ถึงไม่พบความสุขอะไรเลย เขาสุขอย่างไร ดิฉันรู้สึกว่าจะไม่เคยสุขเลยคะ

ตอบ : เนี่ยที่เขาบอกกันว่า เวลาปฏิบัติจะสุขมาก สุขมากนี่ นี่ปฏิบัติมาตั้งนานไม่เห็นสุขซักที แล้วความสุขมันเป็นอย่างไร เห็นไหมมันจะลงข้อนี้ เพราะเราไปคาดหมายในสิ่งที่ผิด เห็นไหมเวลาเราพูดถึงการปฏิบัตินี้ เวลาเราพูดถึงเห็นไหม เขาบอกว่าปฏิบัติไปแล้วสบายๆ นี่ เราจะบอกว่าไอ้เบิร์ดมันร้องสบายๆ เพลงมันร้องดีกว่าอีก คำว่าสบายๆ นี่ถามเขาจริงๆ ว่าเขาสบายจริงหรือเปล่า

ความจริงของใจนี้ ทุกข์มันเป็นเรื่องจริง ทุกข์มันเป็นเรื่องจริง ทุกดวงใจนี้อมทุกข์ ในหัวใจทุกดวงใจนี้มีความทุกข์เป็นพื้นฐาน หัวใจมันอมทุกข์อยู่แล้ว แล้วเวลาปฏิบัติไปนี่ เพราะความอมทุกข์นี้โดยสามัญสำนึกของจิตของดวงใจทุกดวงใจ ทุกดวงใจมันก็อมทุกข์อยู่แล้วใช่ไหม มันก็มีค่าเท่ากับทุกข์

แต่เวลาปฏิบัติขึ้นมาเนี่ย เราก็บอกว่าเรามีความสุข มันมีความสุขเพราะอะไร เพราะเราจะให้เห็นแตกต่างว่าเรามีความสุข เราไม่ใช่ดวงใจอมทุกข์แบบพวกนี้ทุกข์ใจ แต่ความจริงแล้วจิตใจทุกดวงใจมันทุกข์ทั้งนั้น แต่ที่นี้พูดถึงว่า เวลาที่ว่าไม่เคยเห็นความสุขเลยนี่ ความสุขมันคืออะไรละ ความสุขมันคืออะไร ความสุขมันอยู่ที่ไหน เพราะมันไม่มีความสุขเห็นไหม เวลาปฏิบัติไปนี่เห็นไหม เวลาจิตมันใจหายวูบใจหายวายนั่น นั่นละ

อาการมันแตกต่าง พอมีอาการแตกต่าง เวลามันวูบไปเห็นใหม่ เวลาที่มีความรู้สึก มันจะรู้สึกแตกต่างมากมาย

ฉะนั้น ถ้าจิตมันเป็นสมาธิมันจะสุขโดยตัวของมันเอง เวลาความสุขของตัวเองนี้ มันมีความสุขของมันนะ มันแปลกประหลาด มันไม่แปลกประหลาดได้อย่างไร หลวงตาท่านบอกเห็นใหม่ เวลาที่ท่านพุทโธ พุทโธไปนี้ เวลาจิตมันรวมนี้ มันเหมือนกับจอมแหเห็นใหม่ เวลาเราทอดแหไปนี้ เราดึงขึ้นมาที่แหมันจะย้อนกลับ เรารวบขึ้นมา มันจะมาอยู่ที่จอมแหหมด จิตนี้มันรับรู้ออกไปทั้งหมด นี่ลองคิดสิ คิดถึงบ้านสิ คิดถึงทุกอย่างที่คิดถึงเดี๋ยวนี้สิ นี่มันก็แผ่ไปหมดเลย แล้วเราพุทโธ พุทโธ พุทโธ รวบมันกลับมาหมดเลยนี้ มันปล่อยหมดทุกอย่างเข้ามาหมดเลย เป็นตัวของมันเองนี้ โอ้อโฮ มันซาบซึ่ง มันซาบซึ่งตรงไหน มันซาบซึ่ง ถ้าจิตมันสงบนะ โอ้อโฮ มันมหัศจรรย์มาก มหัศจรรย์จนมันเป็นพยานกับจิตได้เลย มันเป็นพยานกับจิตว่าจิตเราเคยสงบอย่างนี้ โอ้อโฮมีความสุขมาก

เห็นใหม่ สัมมาสมาธิก็คือตัวสุข ตัวของมัน สัมมาสมาธิถ้าใครเข้าบ่อยครั้งเข้า มันจะติดโดยตัวมันเอง ติดในสุขตัวมันเอง ถ้าสัมมาสมาธิไม่มีความสุข ทำไมเขาบอกว่า สัมมาสมาธิเป็นนิพพานได้ละ จนมันเข้าใจว่า ที่ว่านิพพานสุข วิมุตติสุข วิมุตติสุข พอมันสุขแล้ว นี่วิมุตติสุขมันเป็นอย่างนี้ มันเข้าใจผิดเลย เข้าใจผิดว่าสมาธินี้เป็นวิมุตติสุขเลย ถ้ามันเข้าใจผิดว่านี่เป็นวิมุตติสุข มันถึงไม่ออกใช้ปัญญาเลย ฉะนั้นนี่มันเริ่มเข้ามาอย่างที่ถามมาตั้งแต่ข้อ ๓ ข้อ ๔ นี่มันเข้ามาแล้ว มันจะเข้าสู่ตัวมันเอง ถ้าเข้าสู่ตัวมันเอง เห็นใหม่พระพุทธเจ้าบอกไว้แล้ว “สุขใดยิ่งกว่าจิตสงบไม่มี ความสุขสิ่งใดเท่ากับจิตสงบไม่มี”

จิตสงบนี้สุขมาก แต่ตอนนี้มันยังดิบดีๆ สุขๆ มันดิบดีมาตลอดใช้ใหม่ แต่มันกำลังจะสุข แต่เพราะเราตกใจ เราแปลกใจ เราไม่แน่ใจ มันเลยคลายตัวออกมา เห็นใหม่พอมันเข้าไปนี้ มันรู้สึกว่ามันใจหาย ใจหาย นี่มันดิบดีๆ สุขๆ แล้ว มันยังไม่ทันสุข แต่มันเริ่มดิบดีๆ สุขๆ ที่นี้พอดิบดีๆ สุขๆ ก็เลยลังเลสงสัยว่า ไหนว่ามีความสุขใจ ไหนว่ามีความสุขใจ ก็เรายังดิบดีๆ สุขๆ มันก็เลยยังไม่สุข แต่ถ้ามันเข้าไปสุขจริงๆ เดียวมันจะรู้ว่า โอ้อโฮ ถ้าไม่โอ้อโฮนะ ถ้าใครก็แล้วแต่ ทำจิตสงบได้สักหนเดี๋ยวนี้ ความสุขอย่างนี้มันไม่มีซื้อขายในท้องตลาด มันจะเป็นสมบัติของเรา สมบัติของเรา ทรัพย์สินของเรานี้ มันยังตกน้ำไฟ

ใหม่ต่างๆ เห็นใหม่ บุญกุศลหรือสิ่งที่เป็นธรรมในหัวใจนี้ มันจะไม่มีใครมาช่วงชิง แย่งชิงไปจากเรา

ฉะนั้นพอมันอยู่ในจิตของเรา นี่ พอมีสมาธิของเรา นี่ ถ้าเราทุกข์ยากนี่เราจะคิดถึงอันนี้ พอคิดถึงอันนี้ เวลาจิตนะมันออกจากร่างนี้ มันจะมาอยู่ตรงนี้ พออยู่ตรงนี้ปั๊บ นี่เห็นใหม่ มันไปพรหมไป ใครเคยทำสมาธิได้ แล้วถ้าจิตมันรักษาของมันได้ เวลามันมีสิ่งใดกระเทือนปั๊บ มันจะวิ่งเข้ามาที่นี้เลย แล้วนี่จะไปเกิดบนพรหม จิตนี่จะไปเกิดบนพรหม ฉะนั้นความสุขนี้ สิ่งที่ว่าเขาสุข เขาสุขกัน เขาสุขเพราะจิตเขาสัมผัสนะ

แต่ของเราเนี่ยมันเริ่มคืบๆ สุกๆ เพราะว่าจิตมันเริ่มมีอาการเปลี่ยนแปลง สัมมาสมาธิเนี่ย หลวงตาท่านบอกว่า ทอดแหไปแล้วเราสาวแหเข้ามาเนี่ย เหมือนจอมแหเนี่ยเห็นใหม่มันรวบเข้ามา ความรู้สึกของเรามันแผ่ชานออกไป เรากำหนดพุทโธ หรือเรากำหนดลมหายใจเนี่ย ให้จิตมันเกาะเกี่ยวอยู่ตลอดเวลา ด้วยสติด้วยคำบริกรรมเนี่ย พอมันชัดเจนเข้าเนี่ย เท่ากับมันหัดตัวของมันเองเข้ามา หัดตัวของมันเองเข้ามา นี่มันจะเข้าสู่ตัวของมันเอง เข้าสู่จิตสงบ ถ้าเข้าสู่จิตสงบเห็นใหม่ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบนี้ไม่มี

แต่ของเรายังเข้าไม่ถึงฐานอันนี้ ยังต้องถามอยู่ไฉน แต่ถ้าเข้าถึงฐานปั๊บนะจะรู้เลย ไม่ต้องบอก ไม่ต้องบอก ไม่ต้องบอก กลัวเขาบอกด้วย เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะบอก มันจะผิด ถ้าเราเคยทำถูกต้องแล้วนะ คนบอกมา มันจะผิด มันจะไม่ซาบซึ่งเหมือนจิตเราเป็น จิตเราเป็นเองเราจะรู้เองเลยว่า อู้หู มันมีความสุขขนาดไหน ฉะนั้นถ้าบอกว่าจิตสงบมีความสุข มันจะซึ่งมาก ฉะนั้นที่บอกว่า สุขที่เขาสุขกันเนี่ยมันสุขอย่างไร นี่ปฏิบัติมาขนาดนี้ไม่เคยสุขสักที จะได้อยู่แล้ว จะมีความสุขอยู่แล้ว จะมีความสุขเพราะทำได้ไง เพราะหนึ่งทำได้

เพราะคำถามเนี่ยมันพูดถึงอาการของใจที่มันละเอียดเข้ามาเรื่อยๆ ละเอียดเข้ามาเรื่อยๆ แล้วถ้าละเอียดเข้ามาเรื่อยๆ นี่ คำถามนะถ้าไม่มีการปฏิบัติจริง คำถามเนี่ยมันถามจากตำรา ถามจากหนังสือที่อ่านมานี้มันไปอีกอย่างหนึ่ง อันนี้ถามออกมาจากภาคปฏิบัติ ถามออกมาจากการที่เราปฏิบัติเห็นใหม่ จิตมันวูบก็รู้ว่ามันวูบ จิตมันตกใจก็รู้ว่าตกใจ จิตมันหาย ลมหายใจมันหาย มันใจหาย เวลาหายใจเนี่ยหายใจด้วยเข้าออก เวลาใจมันหายหายจากความรู้สึก หายไปนี่ นี้อย่างนี้มันเป็นการปฏิบัติ เพราะมีการปฏิบัติขึ้นมา มันถึงมี

ผลตอบสนองมา แต่ในเมื่อมันยังไม่สุข เพราะเรายังเข้าไม่ถึง ความสุขไม่ต้องไปหามัน ไม่มี

แต่ถ้าเราเข้าถึงตัวของจิตสงบเอง ตัวของมันเองมันละทิ้งทุกๆ อย่างมา มันสงบในตัวของมันเองไง สุขเวทนา ทุกขเวทนา อุเบกขาเวทนา ใอันี่มันเป็นเวทนา มันเป็นรูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นขั้นๆ เป็นอาการของใจ พอมันทิ้งทั้งหมด มันกลับไปสู่ตัวของจิต เห็นใหม่ ไปสู่ตัวของใจ นี่ตัวของใจ จิตคือความรู้สึกเฉยๆ ความรู้สึกในตัวของมันเองคือวิญญาณแล้ว ความรู้สึกสุขทุกขนั้นคือเวทนาแล้ว ความรู้สึกเปรียบเทียบคือสัญญาแล้ว ความคิดคือสังขารแล้ว แล้วก็วิญญาณรับรู้ เห็นใหม่นั้นคือขั้น ๕ นั่นคือธรรมชาติของมันที่มันออกรับรู้ เวลามันหดตัวเข้ามาเป็นตัวของมันด้วยคาบปริกรรม ด้วยลมหายใจ เห็นใหม่ นั่นละ นั่นคือตัวของมันเอง ตัวของมันเองคือตัวสุข แต่เราไปหาสุข สุขอยู่ที่ไหน... ไม่อยู่ แต่ตัวมันเอง

เวลาปล่อยเข้ามานี่จิตสงบ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี พอจิตมันสงบเข้ามาก็คือตัวมันเองคือตัวสุข ตัวมันเองคือตัวสงบ แล้วทีบบอกว่า สุข สุขอยู่ที่ไหน สุขอยู่ที่ไหน ก็ไปหานายทองสุขไง นายทองสุขก็วิ่งหามัน แล้วตะครุบเงาไปเรื่อย แต่ทั้งหมดเลยไม่หาใครเลย กลับมาเป็นตัวของมันเองนี่ นั่นละคือตัวสมาธิ นั่นละคือตัวสุข สุขมันอยู่ที่นั่น ฉะนั้นว่าปฏิบัติมานี้ถูกต้อง นี่พูดถึงในการปฏิบัติเห็นใหม่ ให้เปรียบเทียบ ให้เปรียบเทียบว่านี่ถ้าปฏิบัติมา เห็นใหม่นี้สาวก สาวกะ ไม่ใช่พุทธภูมิเลย ยังรู้เหตุ มีเหตุมีผล แล้วพุทธภูมินี้มันจะเอาเหตุเอาผลอะไรมา ถ้าพุทธภูมินั้นเป็นแค่สัญญา เป็นแค่ความจำ เป็นแค่รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นั่นคือปรารณาพุทธภูมิ แล้วพุทธภูมินั้นเปลี่ยนแปลงได้แล้วมันไม่รู้สิ่งใดคิดสิ่งใดถูก เพราะมันไม่มีข้อเท็จจริงที่พิสูจน์ แต่ในปัญหาที่ ๔๑. เห็นใหม่ นี่เรื่องการปฏิบัติ เขาปฏิบัติของเขามา เขาปฏิบัติของเขามาเห็นใหม่ นี่สาวกภูมิ สาวก สาวกะ ผู้ได้ยินได้ฟัง นี่สาวกไม่ใช่พุทธภูมิ แต่ทำไปทำไปเห็นใหม่ นี่มันจะรู้ จิตมันจะดิบๆ สุขๆ มันก็รู้ของมัน แล้วเวลาถ้าความสุขที่จิตสงบมันก็รู้ของมัน

นี่สาวกภูมิแต่ถ้าทำตามพระพุทเจ้า ทำตามอริยสัจ ทำตามสัจจะความจริง อันนี้เป็นข้อเท็จจริง อันนี้เป็นความจริงที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ เกิดขึ้นจากความจริง ไม่ใช่เกิดขึ้นจากความจำ แต่พุทธภูมินี้มันเกิดจากความจำเกิดจากต่างๆ แตกต่างกันมาก

ฉะนั้นให้ยึดตรงนี้ ให้ยึดความจริงที่เกิดขึ้นมาจากเรา นี่พูดถึงว่าปรารถนาพุทธภูมิผิดหรือไม่ผิด ผิดร้อยเปอร์เซ็นต์ เวลาปฏิบัติผิดหรือไม่ผิด ผิด ผิดแต่มีการปฏิบัติอยู่นี้ มันมีการแก้ไข มันมีการปฏิบัติอยู่ มันคัดเลือกว่ามันจะไปสู่ทางถูกต้อง ดีงาม ที่นี้ การปฏิบัติสำคัญกว่า สิ่งต่างๆ เขาพูดไปนี่มันเป็นคำเล่าลือ เป็นการเมือง เป็นสิ่งที่เป็น กระแส มันเป็นโลกธรรม ไม่ใช่เป็นความจริง

ในการปฏิบัติจิตได้สัมผัส จิตเราปฏิบัติ เรากำหนดของเรา นี่ อันนี้เป็นความจริง ฉะนั้นปฏิบัติเห็นใหม่ ปริยัติคือการศึกษา ศึกษาเหมือนทางวิชาการ ศึกษาอย่างไรก็ได้ จินตนาการอย่างไรก็ได้ ทำวิจัยอย่างไรก็ได้ แต่วิจัยแล้วมันเป็นความจริงหรือไม่เป็น ความจริงนั้นอีกเรื่องหนึ่ง วิจัยนี้ถูกต้อง แต่เวลาปฏิบัติขึ้นมาไม่ใช่วิจัย ถ้ามันไม่ถูกต้อง ก็ทุกข์เท่านั้นละ หัวหกกันขวิดไป พุทธโชนาคไหนก็หัวหกกันขวิด แต่ถ้ามันถูกต้อง ขึ้นมา มันจะเป็นประโยชน์กับเราเห็นใหม่

นี่ถ้าเป็นปฏิบัติเห็นใหม่ เป็นสาวก สาวกะ มีพระพุทธเจ้าแล้ว มีธรรมวินัยแล้ว มีพระพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเราแล้ว เราปฏิบัติตามความเป็นจริงแล้ว มันจะเป็นสมบัติของเราเพื่อประโยชน์กับเรา นะ เอวัง